

Al Kalemî Eline

– M.Ali Ünsal · 24 Temmuz 2012

Al kalemîni elineBaşla şiirinin dizelerine
Söz olsun harmanlansın
Her dizede can bulsun
Tüm alem-i anlat

Aldırsan kalemî eline
Dalgit şiirin hecelerine
En az yedi
En fazla olsun ondört hece
Olsun bir " hece" şiir

Susmuş kalemlere inat
Bir şiirde sen patlat
Köşesine çekilmiş duyguları
Anlatki su serpthe söndür yürekleri
Bir nebze olsun sen rahatlat

Bazen gülersin
Bazende ağlarsın
Bazende mutlu olursun
Neşeni kederini anlat
Olsun "lirik" bir şiir

Unutma dizelerde imgeyle balagat
Düşün bir kere gezdiğin yerleri
Dağları yaylaları tepeleri
Getir bizlere serinlikleri
Olsun işte "pasparol" şiir

Anlat kahramanlıkları
Anlat yüğitlikleri
Vatanımın mehmetçiklerini
Anlatki çöştukça çoşalım
olsun işte bir "epik" bir şiir

Her gün devran deęiřiyor
Herkez ayrı telden alışıyor
Kimi haklı kimide haksız
Kimide at kořturur dizginsiz
Anlat açıkları olsun bir "satrik" şiir

Dünya kadar ahiretide unutma
şiirinde yalan yanlış katma
Anlat din-i mübini
Anlat ihlası hakkı hakikatı
İşte olsun bir "tasavvuf" bir řir

Her türlü bilgi lazımdır
Akı eren beřer insana
Güne yeni gündemle başlanır
Taze bilgilerden herkez hořlanır
Anlat řiirinde bilgiyi olsun "didarik" şiir

Bazen anlat sevdiğin bir kadını
İşte artık tamam oldu buldun şiirlerin tadınıını
Yazdın yukardan aşağıya
Her harfıyle isimlerin her harfını
Anlat dizelerinde olsun "akrostiř" bir şiir

Mehmet Ali'm sözü fazla uzatma
Sürt-ü lisan eyleme
Aman sakın yalan söyleme
Biraz hayâle dal ama
Soyut řiirleride unutma

Mehmet Ali Ünsal..
24*07*2012
Saat:04*54

Açıklama .:

serbest özellikle yazılabilen sanatlı sözlerdir.

şiir Türleri ve şiir'in Geliřim Tarihçesi

Şiirin ortaya çıkışı insanın sesini, iletişim kurmak amacıyla kullanması ile başladığı, genel kabul gören bir varsayımdır. İnsanoglu, günlük konuşma dilinin yanı sıra, düşüncelerini ve duygularını yansıtabileceği bir anlatıma ihtiyaç duymuştur. Yazının giderek geliştirilmesi ile doğru orantılı olarak, şiir de gelişmiştir. Ancak şiir, çağlar boyunca türkülerle, şarkılarla da ifade edilmiştir. Her kültürün günlük dil kadar sık kullandığı türkülerin sosyolojik boyutu yazınsal boyutundan daha önde görülmüştür. İşlerini yaparken şarkı söyleyen insanlar bireysel ya da grupsal gereksinimlerinden dolayı farklı türlerde şiirler geliştirmişlerdir. Bu gereksinim sonucu ortaya çıkan ilk türler Yunan kültürü etkisi altında gelişmiştir. Yunan mitolojisine bağlı olarak ilk gelişen türler lirik, epik ve dramatik şiir türleridir. Bu türlerin dışında pastoral, didaktik ve satirik diye adlandırılan türler de şiirde iç farklılaşmanın diğer örnekleridir.

Şiirin, toplumda ortak bir duyarlılık ve vicdan oluşturmak, insan-doğa ilişkisini düzene koymak, sıradan insanın gözlemleyebildiği halde ifade edemediği olayları ve olguları güzel ve farklı bir dil kullanarak gündeme getirmek ve böylece toplumun sözü olmak gibi işlevleri vardır. Şiirin işlevleri, yazıldığı ya da söylendiği döneme bağlı olarak farklılık göstermiştir. Toplumu uyarmayı hedefleyen düşüncelerinsözcülüğünü yapmış, yenilikleri tanıtmaya çalışmış, demokrasi ve özgürlük kavramlarını geliştirmekte önemli pay sahibi olmuştur şiir.

Şiir Türleri

Lirik Şiir: Toplumun hemen her kesimini ilgilendiren sevinç veya acı gibi ortak duyguların veya aşk, ayrılık, özlem gibi bireysel duyguların coşkulu bir tarzda işlendiği şiirlere lirik şiir denir. Eski Yunan edebiyatında bu tarz şiirler lir denen bir sazla söylendiği için böyle adlandırılmıştır. Bizim edebiyatımızda halk âşıklarının (veya halk şairlerinin) söylediği şiirlerin çoğu liriktir.

Epik Şiir: Bir toplumun hayatında önemli izler bırakan (büyük göçler, savaşlar, doğal afetler vb. gibi) olaylarla, yiğitlik, kahramanlık, mertlik, yurt sevgisi gibi konuların destan havası içinde işlendiği şiirlere, epik şiir (kahramanlık şiirleri) denir. Epik şiirler "Doğal Epik" ve "Yapay Epik" olarak ikiye ayrılır.

Doğal Epik: Bir halkın hayatını etkileyip, derin izler bırakan tarihi olayları, kahramanlık yönü ile işleyen hikayelerdir. Yunanlılar'ın İlyada Destanı , Finler'in Kalevala Destanı , Hinduların Mahabharata Destanı doğal epiğe birer örnektir.

Yapay Epik: Yakın çağdaki milletlere ait tarihsel ya da toplumsal olayları anlatan şiirlerdir. İtalyan Tasso'nun Kurtarılmış Kudüs'ü , Firdevsi'nin Şehnamesi , John Milton'un Kayıp Cennet'i yapay epiğe birer örnektir.[/list]

Dramatik Şiir: Heyecan veya üzüntü veren konuların tiyatrosal (dram, trajedi, komedi) tarzda işlendiği şiirlere dramatik şiir denir. Batı edebiyatında Corneille, Racine, Shakespeare; Türk edebiyatında Namık Kemal, Faruk Nafiz Çamlıbel dramatik şiir türünde eserler yazan şairlerdendir.

Pastoral Şiir: Doğa güzelliklerini, manzaraları, çobanlık ve kır hayatını işleyen şiirlere pastoral şiir denir. Eğer şair, doğa karşısındaki duygularını doğrudan tasvir ederek anlatıyorsa "idil", bir çobanla karşılıklı konuşuyormuş gibi anlatırsa "eglog" adını alır. (Eglog tarzı, türk edebiyatında hemen hemen hiç kullanılmamıştır.)

Didaktik Şiir: Bilim, sanat, felsefe, din, ahlâk gibi alanların kurallarını, temel ilkelerini öğretmek ve öğüt vermek amacıyla yazılan şiirlere didaktik şiir (öğretici şiir) denir. Aisopos'un hayvan öyküleri (fabl), Mevlana'nın yapıtları, Ahmet Fakih'in Çarhnâme'si , Aşık Paşa'nın Garipnâme'si, Yunus Emre'nin kimi şiirleri, Gülsehrî'nin Mantıku't-Tayr'ı didaktik yapıtlara örnek olarak gösterilebilir.

Satirik Şiir: Toplum hayatında aksayan olay ve olguların, düzensizliklerin ve öne çıkan kişiliklerin zayıflıklarının ince bir alay tarzı ile eleştirildiği şiirlerdir. Bu şiirlerde öğretici özelliklerde görüldüğünden, didaktik şiir türünde de değerlendirilebilirler. Ancak açık bir eleştiri olduğundan, ayrı bir tür olarak ele alınması daha doğrudur. Bu tür şiirlere, Divan edebiyatında 'hiciv', Halk edebiyatında 'taşlama', yeni Türk edebiyatında 'yergi' denir.

Lirik şiirAşk, ayrılık, hasret, özlem konularını işleyen duygusal şiirlerdir. Okurun duygularına, kalbine seslenir. Eskiden Yunanlılarda "lir" denen sazlarla söylendiğinden bu adı almıştır. Tanzimat döneminde de bir saz adı olan "rebab" dan dolayı bu tür şiirlere rebabi denmiştir. Divan edebiyatında gazel, şarkı; Halk edebiyatında güzelleme türündeki koşma, semai lirik şiire girer.

Epik şiirDestansı özellikler gösteren şiirlerdir. Kahramanlık, savaş, yiğitlik konuları işlenir. Okuyanda coşku, yiğitlik duygusu, savaşma arzusu uyandırır. Daha çok, uzun olarak söylenir. Divan edebiyatında kasideler, Halk edebiyatında koçaklama, destan, varsağı türleri de epik özellik gösterir. Tarihimizde birçok şanlı zaferler yaşadığımızdan, epik şiir yönüyle bir hayli zengin bir edebiyatımız vardır.

Didaktik şiirAşk, ayrılık, hasret, özlem konularını işleyen duygusal şiirlerdir. Okurun duygularına, kalbine seslenir. Eskiden Yunanlılarda "lir" denen sazlarla söylendiğinden bu adı almıştır. Tanzimat döneminde de bir saz adı olan "rebab" dan dolayı bu tür şiirlere rebabi denmiştir. Divan edebiyatında gazel, şarkı; Halk edebiyatında güzelleme türündeki koşma, semai lirik şiire girer.

Pastoral şiirDoğa şiirlerini, çobanların doğadaki yaşayışlarını anlatan şiirlerdir. Doğaya karşı bir sevgi, bir imrenme söz konusudur bunlarda. Eğer şair doğa karşısındaki duygulanmasını anlatıyorsa "idil", bir çobanla karşılıklı konuşuyormuş gibi anlatırsa "eglog" adını alır

Satirik şiirEleştirici bir anlatımı olan şiirlerdir. Bir kişi, olay, durum, iğneleyici sözlerle, alaylı ifadelerle eleştirilir. Bunlarda didaktik özellikler de görüldüğünden, didaktik şiir içinde de incelenebilir. Ancak açık bir eleştiri olduğundan ayrı bir sınıfa alınması daha doğru olur. Bu tür şiirlere Divan edebiyatında hiciv, Halk edebiyatında taşlama, yeni edebiyatımızda ise yergi verilir.

Dramatik şiirTiyatroda kullanılan şiir türüdür. Eski Yunan edebiyatında oyuncuların sahnede söyleyecekleri sözler şiir haline getirilir ve onlara ezberletilirdi. Bu durum dram tiyatrosunun (19. yy.) çıkışına kadar sürer. Bundan sonra tiyatro metinleri düz yazıyla yazılmaya başlanır.

Dramatik Őir harekete evrilebilen Őir türüdür. BaŐlangıçta trajedi ve kommedi olmak üzere iki tür olan bu Őir türü dramın eklenmesiyle üç kere çıkmıŐtır.

Bizde dramatik Őir türüne örnek verilmemiŐtir. Çünkü bizim Batı'ya aıldığımız dönemde (Tanzimat) Batı'da da bu tür Şiirler yazılmıyordu; nesir kullanılıyordu tiyatrodaki. Bizim tiyatrocularımız da tiyatro eserlerini bundan dolayı nesirle yazmıŐlardır. Ancak nadirde olsa nazımla tiyatro yazan da olmuştur. Abdülhak Hamit Tarhan gibi...